

תנועת
אוד

יחד מחשיכים להקים מדינה

מדרין

מחטרד סביבתי ליוזמה קהילתית

התמודדות עם צואת כלבים בשכונה

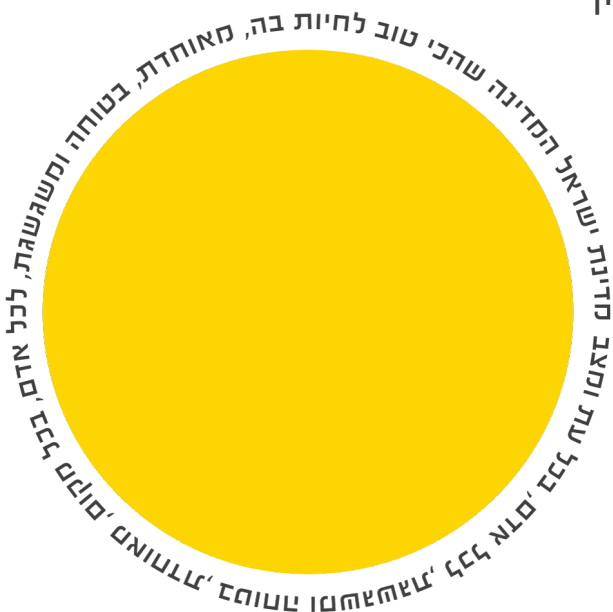
ברוכים הבאים לקהילות אור

אנו נמצאים בתקופה מאתגרת המציבה בפנינו שאלות מהותיות על החוסן האישי והלאומי שלנו, על הזהות והאחדות החברתית, על המנהיגות ועל איכות החיים של כולנו. במציאות זו, קהילות אור מציעה מודל של התחדשות חברתית המבוסס על עוצמתן של קהילות מקומיות.

אנו מאמינים שקהילות הן המפתח ליצירת חברה טובה יותר. כשאנשים מתחברים, חולקים חזון משותף ולוקחים אחריות על המרחב שלהם - נוצרת עוצמה אדירה של שינוי חברתי. קהילה חזקה היא הרבה יותר מאשר קבוצת אנשים החיים באותו מרחב גיאוגרפי - היא מארג חי של קשרים, תמיכה הדדית ועשייה משותפת.

החזון: יוצרים עתיד טוב יותר

מדינת ישראל, מדינה של חוסן ושגשוג, הבנויה מרשת קהילות המבוססות על ערכי אחווה, ערבות הדדית, יוזמה ותקווה. חברה אזרחית מלוכדת ופעילה המגשרת על פערים ומייצרת אמון דרך עשייה משותפת ומנהיגות הצומחת מהשטח ומהווה דוגמא לחיים משותפים המשפרים את איכות חיי התושבים.

מטרת המדריך

המדריך נועד לעזור לתושבים ולפעילים לקחת מטרד מקומי שמפריע לאיכות החיים – ולהפוך אותו ליוזמה קהילתית.

במקום להתלונן או לחכות שהרשות תפתור את הבעיה, אנו לומדים לזהות ולמפות את האתגר, לרתום עוד תושבים אכפתיים, לעבוד בשותפות עם הרשות ולבנות יחד פתרון שמתאים לשכונה.

קהילה חזקה לא רק מצביעה על מה שלא עובד – היא קמה, מתארגנת ופועלת כדי לשנות.

הופכים ממטרד ליוזמה. הופכים תושבים – לשותפים.

שלבי החיזום

- ממפים את המטרד – איפה, מתי ולמה הוא מתרחש?
- רותמים צוות של שכנים אכפתיים – מי עוד רוצה לשנות?
- בונים פתרון – מה אנחנו יכולים לעשות בעצמנו ומה דורש את הרשות?
- פונים לרשות – מציגים את הצורך ומבקשים שותפות ופתרונות.
- יוצאים לפעולה – הופכים את הרעיון למהלך קהילתי בשטח.
- בודקים ומשפרים – האם חל שינוי? מה עוד צריך לעשות?
- חוגגים ומשתפים את ההצלחה – עוצרים לראות מה הצלחנו ליצור יחד.

מחטורד ליוזמה - שלב אחר שלב

שלב 1- מחפים את המחטורד

זיהינו בעיה שמטרידה את השכונה. במקרה שלנו – צואת כלבים במרחב הציבורי. המחטורד בשלב הזה היא לא להתחיל לנקות, אלא למפות את הבעיה -להבין בדיוק מה הבעיה בשטח:

1. יוצאים לסיור מיפוי קצר בשכונה.

2-3 תושבים שהולכים במסלול שבו מטיילים עם כלבים ובודקים את המצב, מסמנים את מוקדי הבעיה (כדאי על גבי מפת השכונה).

2. רושמים:

- איפה יש ריכוזים של צואת כלבים?
- איפה מטיילים הכי הרבה עם כלבים?
- איפה יש פח קרוב ואיפה אין?
- איפה יש מתקני שקיות?
- האם הפחים מלאים?

3. מצלמים ומתעדים

לא צריך תיעוד של כל מפגע. מספיק לצלם כמה מוקדים שממחישים את הבעיה.

4. מדברים עם תושבים

שואלים 5-10 אנשים, ובעיקר בעלי כלבים:

- איפה אתם נתקלים בבעיה?
- מה מקשה על איסוף?
- האם חסרים פחים או שקיות?
- מה לדעתכם יכול לעזור?

5. מפרידים בין עובדות לתחושות

במקום לכתוב: "כל השכונה מלאה בצואה"

כותבים: "זיהינו 4 מוקדים מרכזיים לאורך הרחוב X ובגינה Y."

בסוף שלב המיפוי צריך להיות לכם:

- מפת מוקדים
- כמה תמונות
- קולות של תושבים
- מידע על התשתיות הקיימות
- השערה ראשונית למה גורם לבעיה

שלב 2- רותמים שכנים אינכפתיים

המטרה- לגבש צוות פעילים להובלת המיזם.

חפשו את האנשים שהנושא חשוב להם:

- בעלי כלבים
- הורים
- תושבים שגרים ליד המוקדים
- פעילים קהילתיים
- ועד הבית או נציגות הרחוב
- אנשים שפשוט אכפת להם מהשכונה

לא צריך קבוצה גדולה.

3-5 אנשים עם רצון לפעול הם התחלה מצוינת.

אפשר לפנות בהודעה אישית, בווטסאפ השכונתי או בקול קורא (דוגמה בנספחים).

שלב 3- חושבים על פתרונות

המטרה- לחשוב ביחד על פתרונות אפשריים אל מול מיפוי הבעיה (רשימת רעיונות בנספחים).
חלקם יכולים להיות באחריות התושבים וחלקם דורשים את עזרת הרשות.

לדוגמה:

- הצבת פחים ייעודיים
- מתקני שקיות
- שילוט
- שינוי מיקום של פחים
- שיפור תדירות הפינוי
- הסברה לתושבים
- גיוס בעלי כלבים ליוזמה
- יצירת מסר או אמנה שכונתית
-

העיקרון: לא לחפש פתרון מושלם. לחפש פתרון שאפשר להתחיל לקדם.

התוצר: 2-3 צעדים מעשיים.

טיפ: הפגשו במרחב קהילתי או בבית של אחד השותפים. הציעו כיבוד קל, ואל תוותרו על פתיחה בהיכרות משותפת של כל המתנדבים.

שלב 4- כונים לרשות

הופכים לתושבים אחראיים, שמציגים פתרון לצד הבעיה ומוכנים להיות חלק ממנו.

- נפנה לאגף הקהילה ברשות ונבקש להפגש עם הגורמים הרלוונטים ברשות (מחלקת תברואה / שפ"ע, היחידה לאיכות הסביבה, מחלקת וטרינריה עירונית) לפגישה קצרה אודות פתרון למטרד הצואה בשכונה. נתאם מפגש ביום ובשעה המתאימים לכולם.

- נקבע דובר אחד מתוך הצוות שלנו שיציג את הדברים, ולאחר מכן אפשרות להתייחסויות נוספות.

- נשמור על שיח מכבד ועל תודעת שותפות ואחריות (בניגוד להצגת תלונות ודרישות).

- נציג:

1. הבעיה שזיהינו.
2. המוקדים שבהם היא קיימת (על גבי מפת השכונה)
3. מה שמצאנו בשטח (תמונות ועדויות תושבים).
4. פתרונות שאנחנו מציעים.
5. מה אנחנו מוכנים לעשות כתושבים.
6. מה אנחנו מבקשים מהרשות.

לדוגמה:

"זיהינו שלושה מוקדים שבהם קיימת בעיה משמעותית. אנחנו, כתושבים, רוצים להוביל מהלך קהילתי. נשמח שהרשות תסייע בהצבת פחים, מתקני שקיות ושילוט."

התוצר: שותף מהרשות והסכמה על צעדים.

שלב 5- יוזמה קהילתית

יוצאים לפעולה בשכונה, מרעיון – למשהו שקורה באמת.
זה הזמן לבחור פעולה ראשונה שאפשר לבצע.

לדוגמה:

- להציב תשתיות שהרשות אישרה
- לחלק שקיות
- להפעיל עמדת הסברה
- ליצור שילוט שכונתי
- לגייס בעלי כלבים
- להשיק את המהלך באירוע קטן

צרו מסר פשוט, חיובי ולא מאשים.

לדוגמה:

"זו השכונה שלנו. בואו נשמור עליה יחד."

אפשר להשתמש ב:

- קבוצות WhatsApp
- לוחות מודעות
- קבוצת בעלי כלבים
- שלטים
- מפגש שכונתי
- רשתות חברתיות
-

המטרה היא לא "לחנך" את השכונה, אלא להזמין אותה להיות חלק מהפתרון.

התחילו בקטן ובמקום אחד, הוכיחו שזה עובד ורק אחר כך התרחבו.

התוצר: שינוי ראשון שנראה בשטח.

שלב 6 - בודקים ומשפרים

מטרת השלב- להעריך את המאמץ שלנו. האם באמת משהו השתנה?

אחרי כמה שבועות מהפעילות הקהילתית והצבת התשתיות העירוניות, חוזרים לשטח ומבצעים שוב את תהליך המיפוי. נבחן:

- האם המצב השתפר?
- האם הפחים והשקיות נמצאים במקומות הנכונים?
- האם משתמשים בהם?
- מה התושבים אומרים?
- מה עדיין לא עובד?

אם משהו לא עובד – לא מתייאשים. משנים.
אולי צריך עוד פח. אולי השילוט לא מספיק ברור. אולי צריך לפנות את הפח בתדירות גבוהה יותר.

התוצר: פתרון מדויק יותר שמתבסס על המציאות.

שלב 7 - חוגגים ומשתפים את ההצלחה

עוצרים לראות מה השגנו יחד. גם שינוי קטן שווה לחגוג.
אפשר להיפגש, לצלם, לפרסם את התוצאה ולהודות לכל מי שהיה שותף.

פרסום לדוגמה:

“לפני חודש זיהינו מטרד שהפריע בשכונה.

החלטנו שלא רק מתלוננים – אלא פועלים.

מיפינו את מוקדי הבעיה, פנינו לרשות, גייסנו בעלי כלבים ויצאנו לדרך.

היום הוצבו 3 פחים חדשים בשכונה, ובעלי הכלבים לוקחים אחריות ומפנים אחריהם.

והתוצאה? שכונה נקייה יותר ותושבים שיודעים שיש להם כוח להשפיע.

כשאנחנו מחליטים לעשות ומתארגנים יחד – אפשר להפוך את השכונה למקום שהכי טוב

לחיות בו!”

החגיגה היא לא רק על הרחוב הנקי – אלא על הקהילה שגילתה שהיא יכולה להשפיע.

הודעה כזו היא לא רק עדכון. היא בונה את החוסן של השכונה, מייצרת תחושת מסוגלות,

מחזקת את האמון בין התושבים לרשות, משאירה את המיזם בתודעה, יוצרת “סיפור קהילתי”

חדש על היכולת שלנו לשנות את השכונה שלנו לטובה.

הודעה לגיוס צוות חוביל לדוגמה (להפצה בוואטסאפ / פייסבוק שכוונתי)

צואת כלבים במרחב הציבורי היא מטרד שמפריע לכולנו.
אבל במקום רק להתלונן – אפשר לעשות משהו.
אנחנו מקימים צוות תושבים שיוביל מהלך לשכונה נקייה ונעימה יותר – יחד עם
בעלי הכלבים ובשותפות עם הרשות.

הצוות יפעל כדי:

להבין איפה ומה הבעיה 🔍

לגבש פתרונות 💡

לעבוד מול הרשות על תשתיות, פחים ושילוט 🏛️

לגייס תושבים ובעלי כלבים 🤝

להוביל מהלך לשינוי הרגלים בשכונה 📣

לא צריך ניסיון. לא צריך לדעת הכול.
צריך רק אכפתיות, רצון להשפיע וקצת זמן.

רוצים להיות חלק מהצוות שמוביל את השינוי?

השאירו פרטים כאן: [קישור]

רעיונות למיזמים קהילתיים כפתרון למטרד צואת הכלבים

הפעולה הקהילתית – איך הופכים את התושבים לחלק מהפתרון?
אחרי שזיהינו את הבעיה ועבדנו מול הרשות על תשתיות, מגיע החלק החשוב לא פחות: יצירת שינוי בתוך הקהילה.
המטרה אינה להפוך את התושבים ל"צוות ניקיון", אלא ליצור אחריות משותפת, נורמה חדשה ותחושת מסוגלות: זו השכונה שלנו, ואנחנו יכולים להשפיע על איך שהיא נראית.

כמה רעיונות שנהוגים בארץ ובעולם:

1. יוצרים קבוצת "שגרירי ניקיון"

מגייסים קבוצה קטנה של תושבים, ובעיקר בעלי כלבים, שמוכנים להיות הפנים של המהלך. מה הם עושים?

- מזמינים עוד בעלי כלבים להצטרף.
 - משתפים את המסר בקבוצות השכונתיות.
 - נותנים דוגמה אישית.
 - מזהים מה עדיין לא עובד ומעדכנים את צוות צוות היוזמה.
- העיקרון: לא צריך מאות אנשים. כמה תושבים פעילים יכולים להתחיל שינוי ולתת לו נראות. מודלים כמו Litter Heroes בבריטניה עובדים בדיוק על יצירת רשת של תושבים שמובילים פעולה סביבתית מקומית, ולא רק על אירוע ניקיון חד־פעמי. ([Keep Britain Tidy](#))

2. "אני עושה את זה" – יוצרים התחייבות אישית והסברה

במקום רק לומר לתושבים "אל תשאירו צואה", מזמינים אותם להצטרף להצהרה פשוטה: אני בעל/ת כלב. אני לוקח/ת אחריות על המרחב שבו אני מטייל/ת. אפשר ליצור:

- מדבקה לדלת
 - שלט קטן
 - תמונה לשיתוף בוואטסאפ\פייסבוק\אינסטגרם
 - לוח שמציג את מספר התושבים שהצטרפו
- המטרה היא להפוך התנהגות פרטית לנורמה קהילתית גלויה. מחקרי התערבות בתחום הניקיון מראים שמחזקים נורמות חברתיות ותזכורת בדיוק ברגע שבו מתקבלת ההחלטה יכולים להשפיע על התנהגות. ([Behaviour Change](#))

3. הופכים את הרחוב ל"גאוות השכונה"

במקום מסרים מאשימים כמו "מי שלא אוסף – מלכלך", יוצרים מסר חיובי: "שומרים על השכונה נקייה. תודה שאספת אחר הכלב שלך" אפשר ליצור שלט בכניסה לרחוב:

"ברוכים הבאים לרחוב שלוקח אחריות"

העיקרון הוא לייצר תחושה שכבר יש כאן נורמה חיובית.

זה מתחבר לממצאים של Keep Britain Tidy: סימון מרחב ככזה שהתושבים כבר טיפלו בו יצר תחושת בעלות מקומית והפחית השלכת פסולת באתרים שנבדקו. (Keep Britain Tidy)

4. יוצאים יחד ל"פעולת פתיחה"

אפשר לקיים פעולה קהילתית קצרה סביב המהלך.

לדוגמה:

- 30 דקות ניקוי של מוקד בעייתי.
- הצבת השילוט החדש.
- חלוקת שקיות.
- מפגש של בעלי כלבים.
- צילום "לפני ואחרי".
- השקת היוזמה עם הרשות.

המטרה היא שאנשים יפגשו, יכירו ויחוו הצלחה משותפת.

מחקרים ותוכניות קהילתיות בתחום מצביעים על כך שפעולה משותפת יכולה לחזק גם תחושת שייכות וגאווה מקומית, מעבר להשפעה הפיזית על הניקיון. (Keep Britain Tidy)

5. "מאמצים מוקד"

במקום שכל הקהילה תהיה אחראית על הכול, קבוצה קטנה יכולה לאמץ אזור מסוים. למשל:

- גינת הכלבים
- הרחוב המרכזי
- השביל לפארק
- אזור מסוים ליד בית הספר
- חצר הבניין

הקבוצה לא "מנקה אותו במקום העירייה", אלא:

- שומרת על הנראות שלו.
 - מזהה בעיות.
 - מדווחת לרשות.
 - בודקת שהפחים והשקיות מתוחזקים.
 - ממשיכה לגייס את הקהילה.
- כך נוצרת בעלות קהילתית על מקום אמיתי.

6. נותנים לתושבים להיות "מספרי הסיפור"

אחרי שהמהלך מתחיל לעבוד, התושבים עצמם מספרים עליו.

לדוגמה:

"אני מטיילת עם הכלב שלי כאן כבר 5 שנים. פעם לא היה איפה לזרוק את השקית. היום יש פח ליד הגינה, וזה פשוט הרבה יותר קל."

לקבלת מידע נוסף ועדכונים שוטפים:

אור לקהילה- לחוסן במצב חירום

אתר תנועת אור

קהילתי- פלטפורמה הלאומית ליזמות שכונתית

בקרב- הרשמו לניוזלטר שלנו וקבלו עדכונים מכל מה שחם וקורה בעולם הקהילות

בנוסף: צוות קהילות אור בשבילכם בכל שאלה, התלבטות או רעיון

**קהילה חזקה היא המפתח לאיכות חיים טובה יותר.
הקהילה היא רשת מנוע לשגשוג בכל תחומי החיים,
ליצירה של שייכות וחוסן**